

ANTICKÉ DRAMA

Aristofanés: Žáby | Druhý výstup

Dionysos, Aischylos a Eyrripides.

(Vycházejí z domu, Dionysos domlouvá Eyrripidovi; s nimi jdou též němé osoby, jako sluhové, jenž váhy a míry přinášejí. Na trůnu sedí Plutony.)

EYRIPIDES (*k Dionysovi*): Nevzdám se nijak trůnu; nedomlouvej víc; neb tvrdím, že jsem lepší v umění než on.

DIONYSOS: Proč mlčíš, Aischyle? Vždyť slyšíš přec tu řeč.

EYRIPIDES: Dřív bude mlčet velebně, tím pokaždé i v tragediích dělával své zázraky.

(přeložil Václav Bolemír Nebeský)

1. Všimni si, čím ukázka začíná a co se v textu objevuje v závorkách. K čemu to slouží?

Pro jaký literární druh je to typické? .....

2. K definicím přiřaď pojmy, které tyto definice určují.

předmluva

promluva jediného mluvčího

rozhovor mezi dvěma či více postavami.

Sofoklés: Král Oidipus | Výstup první

Řada jinochů a dětí, vedených knězem a majících olivové ratolesti ovinuté vlnou, usadí se na stupních oltářů před palácem královským. Král vystoupí z paláce.

KNĚZ: Nuž, Oidipe, země naší vladaři, zříš nás, i věk náš, kteří tuto sedíme.

Vždyť město, jakož na své oči vidíš už, je z míry bouří zmítáno a pozvednout nemůže hlavy z tůně smrtelné záplavy.

Ted' v očích nás všech mocná hlavo Oidipa, my utíkající se k tobě prosíme,

nám spásu najdi nějakou, ať's od boha jakous zvěst slyšel neb víš z lidí doslechu. Neb za příznivých znamení jsi spásu nám

uchystal, tedy stejným osvědči se i ted'!

Neb máš-li vládnout zemi té, jak panuješ,

je lépe vládnout lidnaté než bez lidí.

Vždyť ničím není ani koráb ani tvrz,

když uvnitř nemá mužstva osiřelá jsouc.

OIDIPUS: Ó dítky bědné, známou, ne snad neznámou

mi přednášíte žádost; vím já dobře, jak

jste choří všichni, ale nikdo z vás

tak děsnou jak já není stížen chorobou.

Neb bol váš nyní zastihuje jednoho

jen samotného, jiného ne – duše má

však lká nad městem, mnou a vámi společně.

(přeložil Timothej Hrubý; upraveno)

3. Jakým odborným termínem můžeme označit knězovu řeč?

a) monolog

b) dialog

c) rozhovor

d) projev

4. Knězovu promluvu přeformuluj do současného jazyka.

5. Proč Oidipus trpí více než ostatní, jak v úryvku tvrdí?

Sofoklés: Král Oidipus (2. úryvek) | Výstup desátý

Oidipus, Posel z Korinthia

OIDIPUS: Ach, hrozná věštba, cizinče.

POSEL: Smí snad se říci, či jiný nesmí znáti ji?

OIDIPUS: Smí: kdys mi totiž Světlodárce oznámil, že musím nutně smísit se s matkou svou, a otcovskou krev svojí rukou zachytit. A proto dávno z daleka již Korinthu jsem vyhýbal se.

POSEL: A z bázně před tím stranil jsi se vlasti své?

OIDIPUS: Bych otcovrahem se tam nestal, stařečku.

POSEL: To, pane, mohl jsem tě strachu toho už dříve zprostit, neboť s láskou přišel jsem.

OIDIPUS: A věru rád bych se za to odvděčil.

POSEL: Nuž, zdali víš, že strach tvůj není oprávněn?

OIDIPUS: Kterak ne, když jsem syn těchto rodičů?

POSEL: Vždyť v krevním styku není s tebou Polybos.

OIDIPUS: Co jsi to řekl? Polybos mne nezplodil?

POSEL: Ne jinak nýbrž stejnou měrou jako já.

OIDIPUS: A kterak otec rovnal by se ničemu?

POSEL: Však nezplodil tě ani onen ani já.

OIDIPUS: A čím byl přiměn, aby mne zval synem svým?

POSEL: Věz, že tě přijal z ruky moji jako dar.

OIDIPUS: Tak z ruky cizí přijav vřele měl mě rád?

POSEL: Byl k tomu přiměn bezdětností dřívější.

OIDIPUS: Ty koupiv mne či našed jemu dal jsi mne?

POSEL: Na stinných stránkách Kitbairóna našed tě.

(přeložil Timothej Hrubý; upraveno)

6. Vyřeš následující přesmyčku a zjistíš bližší informace o Sofoklovi.

G R D I T A Í É

TAJENKA: AUTOR _____

7. a) Co zásadního se Oidipus ve druhém úryvku z „Krále Oidipa“ dozvídá?

.....

b) Jak podle tebe Oidipus tuto zprávu přijímá?

.....

8. Ve druhém úryvku z „Krále Oidipa“ se hovoří o strachu. Čeho se Oidipus obává? Jakým způsobem nebezpečí čelí?

.....

.....

9. Rozhodni o pravdivosti následujících tvrzení.

Polybos je Oidipův biologický otec.

PRAVDA / LEŽ

Posel není Oidipovým otcem.

PRAVDA / LEŽ

Polybos koupil Oidipa od potulného pastevce.

PRAVDA / LEŽ

Dílo „Král Oidipus“ je divadelní hra.

PRAVDA / LEŽ

10. Zakroužkuj autora komedií.

- a) Euripidés
- b) Aristofanés
- c) Aischylos
- d) Epikúros

11. Napiš tři typické rysy pro komedii a tři pro tragédii.

komedie – .....

tragédie – .....